

Mellempfolkeligt Samvirke's høringssvar til ny dansk udviklingspolitik

Mellempfolkeligt Samvirke mener at der er mange fornuftige analyser og flotte målsætninger i regeringens udkast til ny dansk udviklingspolitik. Vi er enige i at der fokuseres på menneskerettigheder og demokrati og opbyggelse af bæredygtige samfund. Det er netop det fokus som Mellempfolkeligt Samvirke selv har i vores arbejde. Folkestyret udvikling er en forudsætning for en langsigtet bæredygtig udvikling. Fattigdommen afskaffes kun hvis fattige befolkningsgrupper f r indflydelse og de strukturelle årsager til fattigdommen adresseres.

Mellempfolkeligt Samvirke er begejstrede for at udkastet lægger op til en større risikovillighed. Vi har længe ment at Danmark skal satse mere på vanskelige områder og svage og sårbare stater, i stedet for at gå efter det sikre og mere forudsigelige. Det er modigt og godt at gøre op med 'bogholder-bistanden' og satse mere på de strategiske vigtige, men vanskelige områder. Herved kan Danmark også få en særlig rolle i den international arbejdsdeling som en fleksibel og risikovillig donor, der samtidig er parat til at holde ved og arbejde langsigtet – trods tilbagefald og modgang.

Den største mangel i strategiudkastet er at det er ganske luftigt når det kommer til konkrete principper og overvejelser om en lang række vigtige problemstillinger. Hele spørgsmålet om økonomi og fordeling af ressourcer er udeladt, og spørgsmålet om vægtning af de forskellige indsatsområder er ligeledes udeladt. Det gælder blandt andet den geografiske fordeling, fordelingen imellem multilateral og bilateral indsatser og mellem bistand der kanaliseres igennem staten, civilsamfundet eller den private sektor.

Vi finder det i den anledning særdeles mærkværdigt og uheldigt, at udviklingsministeren under høringsfasen er fremkommet med markante politiske udmeldinger i medierne omkring udmøntningen, f.eks. en udfasning af den statslige bistand til Nicaragua og Bolivia, uden at dette er forankret i den fremlagte strategi.

Debatten omkring dansk udviklingsbistand er ofte præget af ideologiske forskelligheder og organisationers særinteresser. Den fremlagte strategi er fremlagt uden nogen tilgængelige analysedokumenter, som strategien kan tage afsæt i. N r der skal foretages en fremtidig prioritering af indsatserne ville det f.eks være relevant at have en analyse af hvorledes de hidtidige erfaringer har været med den danske bistand. Uden et sådant baggrundspapir kommer de foretagne prioriteringer og debatten herom alt for let til at dreje om ideologi og særinteresser. **Mellempfolkeligt Samvirke opfordrer derfor Folketingets partier til at få udarbejdet et notat omkring Danmarks nuværende indsatsområder og særlige kompetencer indenfor specifikke prioriteter, som f.eks. uddannelse, sundhed, privatsektorbistand, menneskerettigheder og god regeringsførelse.** Notatet må samtidig give en vurdering af fordele og ulemper ved en bilateral eller multilateral fokuseret indsats. Vi anser et sådant grundlag helt afgørende for, at kunne træffe kvalificerede beslutninger omkring en tematisk fokusering og prioritering, som er en uundgåelig konsekvens ifm. implementeringen af strategien.

Den mest markante og håndfaste prioritering i strategien kommer til udtryk i de 5 hovedprioriteter. Det er slående at de sociale sektorer ikke indgår i hovedprioriteterne og herved åbnes der op for et markant og

stærkt kritisabel paradigmeskift i dansk udviklingspolitik. Mellempfolkeligt Samvirke mener at det er helt afgørende for en balanceret dansk udviklingspolitik, der bygger på hidtidige erfaringer, at de sociale sektorer repræsenteres markant i disse prioriteter. **Vi foreslår derfor en sjette prioritet på de sociale sektorer (sundhed og uddannelse). Disse sektorer spiller en helt afgørende rolle i fattigdomsbekæmpelsen og i 2015 målene som Danmark har tilsluttet sig, og Danmark har nogen af sine bedste erfaringer med den hidtidige udviklingspolitik på netop disse områder.** Mellempfolkeligt Samvirke er åben overfor at disse områder i vid udstrækning støttes igennem multilaterale organisationer, koordinerede programmer eller internationale NGOer, men de bør vægtes økonomisk tungt i den samlede bistandsramme.

Mellempfolkeligt Samvirke har følgende anbefalinger;

- a) Danmark må fastholde målsætningen om en stigning i dansk udviklingsbistand – både i kroner og i procent af BNI, som et centralt element i en ny dansk udviklingspolitik.
- b) Danmark må samtidig afsætte nye og additionelle ressourcer, som giver verdens fattigste mulighed for at begrænse og tilpasse sig klimaforandringerne.
- c) Danmarks mangeårige indsats for at øge fattige menneskers adgang til og kvaliteten i de sociale sektorer må være fundamentet for retten til udvikling og må derfor løftes op til en selvstændig sjette prioritet i udkastet til dansk udviklingspolitik.
- d) Danmark må forsat have en stærk global tilstedeværelse, hvilket indebærer at der forsat gives bilateral udviklingsbistand til både Afrika, Asien og Latinamerika.
- e) Mellempfolkeligt Samvirke anbefaler at Danmark fokuserer sin privatsektorindsats omkring landbrugsektoren og småbønderne, for at skabe økonomisk vækst nedefra og dermed sikre den danske målsætning om en klar fattigdomsorientering i udviklingsbistanden.
- f) Konsekvenserne af de globale fødevarerkrise skal fremhæves tydeligere og afspejles i de danske prioriteter. Danmark må derfor have et større fokus på de mest sårbare og marginaliserede grupper, som typisk bor i udkantsområder, geografisk og økonomisk, og som ofte ikke nås igennem de offentlige programmer.
- g) En markant styrkelse af NGO-bistanden må være et centralt element i en fremtidig dansk udviklingsbistand. Vi foreslår derfor at folketingets partier støtter Venstres forslag om at øge støtten til de folkelige organisationer med 25 procent over de kommende 5 år

Danmarks globale ansvar

For Mellempfolkeligt Samvirke er det afgørende, at Folketingets partier fastholder ambitionen om et stærkt dansk engagement i verdens fattigste lande – både politik og økonomisk. Derfor skal en ny dansk udviklingspolitik fastholde målsætningen om en stigning i dansk udviklingsbistand – både i kroner såvel som procent af BNI og samtidig forpligte sig på, at den fattigdomsorienterede udviklingsbistand hverken direkte eller indirekte beskæres ved at finansiere andre formål, som f.eks. sikkerhed, klima, erhvervsstøtte og flygtningemodtagelse. Det er derfor helt utilstrækkeligt når regeringen i arbejdsprogrammet ”Danmark 2020” kun ønsker en nominal fastholdelse af bistandsniveauet i perioden 2011-13 og endnu mere problematisk at regeringen efter klimatopmødet i København i december, ikke afsætter nye og additionelle ressourcer, som giver verdens fattigste mulighed for at begrænse og tilpasse sig klimaforandringerne. Dette er uambitiøst og et udtryk for at regeringen ikke ønsker at leve op til sit globale ansvar. **Mellempfolkeligt**

Samvirke anbefaler derfor Folketingets partier at fastholde målsætningen om en stigning i dansk udviklingsbistand – både i kroner og i procent af BNI, som et centralt element i en ny dansk udviklingspolitik.

Fattigdomsorienteringen

Det er afgørende, at dansk udviklingsbistand forsat har fokus på fattige, udsatte og marginaliserede befolkningsgrupper. Danmark må samtidig styrke indsatsen i forhold til sårbarhed, ulighed og den såkaldte kroniske fattigdom, som ifølge britiske ODI er i kraftig stigning og udgør den største andel i statistikkerne inden for f.eks. børnedødelighed og underernæring. Dette forudsætter en markant styrkelse af Udenrigsministeriets og særligt ambassadernes kapacitet for at kunne fastholde en stærk dansk tradition for en ambitiøs fattigdomsorientering i udviklingsbistanden. Samtidig må der stilles større krav til at ambassadernes gennemfører fattigdomsanalyser og anvender disse ifm. med tilrettelæggelsen af den danske bistand og at ambassaderne styrker den politiske dialog med de folkelige organisationer, der repræsenterer de fattiges interesser.

En rettighedsbaseret udvikling

Det er både modigt og rigtigt valg at sætte frihed og kampen mod fattigdom højt på den politiske dagsorden. Hovedparten af de omkring 2,6 milliarder mennesker som lever for mindre end to dollar om dagen, er i praksis frataget muligheden for forbedre deres egne livsvilkår, og dermed sikre sig retten til f.eks. jord, vand, mad, sundhed, uddannelse og et anstændigt arbejde. Opfyldelsen af disse grundlæggende rettigheder er en forudsætning for udvikling. Hvis ikke man kan læse og skrive eller er rask og sund, er det svært at bruge sin ytringsfrihed og sin stemmeret fornuftigt. Adgangen til de sociale sektorer anses derfor ofte for vigtigere for de fattige selv end ytringsfrihed og økonomisk vækst. Strategiens målsætninger om frihed må derfor omsættes til konkrete redskaber og viden som gør fattige mennesker i stand til at ændre deres livsbetingelser. Derfor må en øget adgang til og en styrkelse af kvaliteten i de sociale sektorer stå langt stærkere i strategiudkastet. **Mellempfolkeligt Samvirke finder det derfor helt afgørende at udkastet til dansk udviklingspolitik løfter de sociale sektorer op til en selvstændig sjette prioritet, som fundamentet for en rettighedsbaseret udvikling til gavn for de fattigste.**

Økonomisk vækst

Omkring 70 procent af verdens fattigste lever på landet og er direkte eller indirekte afhængige af landbruget som deres eneste levevej. Mellempfolkeligt Samvirke anbefaler klart, at Danmark fokuserer privatsektorindsatsen omkring småbønder som kan skabe en bred økonomisk vækst nedefra og dermed sikrer den danske målsætning om en klar fattigdomsorientering i udviklingsbistanden. Verdensbanken fremhæver helt entydigt landbrugssektoren som fundamentet for økonomisk vækst, fattigdomsbekæmpelse, øget fødevarer sikkerhed samt stimulering af vækst i andre dele af økonomien (World Development Report 2008). Men det forudsætter markant øgede investeringer i produktiviteten hos småbønderne kombineret med sociale sikkerhedsnet til de mange millioner substituentslandmænd, som typisk lever i udkantsområder, geografisk og økonomisk, og som kun sjældent nås igennem markedet. Mange studier viser, at små landbrug har et større hektarudbytte end de større landbrug, idet de er mere arbejdskraftsintensive og samtidig har et bedre kendskab til jordens ydeevne og derfor lettere kan øge udbyttet igennem inputs. **Det er vores klare opfattelse at Danmark har en stærk dansk ressourcebase**

og en særlig kompetence indenfor støtte til landbrugsområdet, og vi mener derfor også, at Danmark bør styrke denne indsats markant.

Mellemfolkeligt Samvirke mener at en ideologisk omlægning af privatsektorbistanden til eksportvirksomheder og kommercielle storlandbrug kan blive en alvorlig historisk fejltagelse. Evalueringer af dansk udviklingsbistand viser med al tydelighed, at vi ikke bekæmper fattigdom ved at støtte den private sektor med udviklingsbistand. Landeevalueringerne fra Benin, Ghana og Mozambique i perioden 2000-2006 viser f.eks., at dansk privatsektorbistand har haft en "begrænset effekt". Samme erfaring har Verdensbanken som i en uafhængig evaluering af bistandseffektivitet fra 2005 erkender, at privatsektor projekter har en af de laveste succesrater sammenlignet med andre sektorer (Global Monitoring Report 2009). **En markant forøgelse af støtten til den private sektor i udviklingslandene er derfor ikke udtryk for nytænkning – men derimod en usikker satsning af dansk bistandskroner. Den private sektor i udviklingslandene har i stedet brug for risikovillig kapital fra dansk erhvervsliv, som kan udvise socialt og globalt ansvar ved at engagere sig stærkere i verdens fattigste.**

Erhvervslivet i Afrika er i mange tilfælde tæt forbundet med den statsbærende elite og sammen står denne elite og erhvervslivet reelt i vejen for en reel demokratisering og en fattigdomsorienteret udvikling. Gennem korruption og ugenomsigtige incitamentstrukturer (herunder skattelettelsesunddragelser) knytter statsbærende eliter i mange tilfælde lokale og udenlandske virksomheder og investorer til sig. Såkaldte neo-patrimonial og patronage-baserede samfund i Afrika har ringe udsigt til at udvikle sig til egentlige demokratier, hvor de grundlovssikrede rettigheder udgør det egentlige fundament for den måde som samfundene fungerer. En ukritisk støtte til erhvervslivet i disse lande vil derfor reelt kunne være en støtte til fastholdelse af en udemokratisk og ulighedsskabende udvikling. **Mellemfolkeligt Samvirke anbefaler derfor at fastholde målsætningen i Partnerskab 2000 om at stå på de fattiges side og fokusere den danske støtte til de grupper i samfundet, som arbejder for en udvikling orienteret mod fattigdomsbekæmpelse.**

Sammenhængen mellem klima og sult

Selvom udkastet til ny dansk udviklingspolitik tager udgangspunkt i en ny kompleks virkelighed med store globale kriser, nye donorer og nye magtbalancer, savner Mellemfolkeligt Samvirke en stærkere indsats overfor konsekvenserne af den globale fødevarerkrise, som forsat har store regionale konsekvenser særligt for de fødevarerimporterende udviklingslande. Samtidig må en ny dansk udviklingspolitik i højere grad øge sammentænkningen mellem klima og sult, idet FNs klimapanel forudsiger at flere afrikanske lande vil opleve en reduktion i høstudbyttet med op til 50 procent allerede i 2020, som en konsekvens af de globale klimaforandringer. Det er tydeligt, at udfordringerne er helt ekstraordinære og at den internationale udviklingsbistand til landbrug og fødevarerikkerhed er helt utilstrækkelig. **Derfor er det også Mellemfolkeligt Samvirkes klare anbefaling, at Danmark afsætter nye og additionelle ressourcer, som giver verdens fattigste mulighed for at begrænse og tilpasse sig klimaforandringerne og dermed bidrager til opnåelsen af MDG mål nummer et om en halvering af sult i 2015.**

Civilsamfundet må styrkes

Samspelet mellem stat og civilsamfund bliver endnu vigtigere i de kommende år. Med den øgede brug af sektor- og budgetstøtte og staten den centrale aktør i de nationale udviklingsprocesser, kræver det et stærkt og uafhængigt civilsamfund, at kunne fastholde en folkelig kontrol af bistandsmidlerne og en fattigdomsorienteret udvikling til gavn for fattige og marginaliserede grupper. Derfor er en styrkelse af

civilsamfundsbianden også et helt centralt element i fremtidens udviklingsbianden. Venstres udviklingspolitiske oplæg fra 2009 fremhæver de folkelige organisationers helt centrale rolle i udmøntningen af de danske udviklingspolitiske prioriteter. Det er derfor Venstres forslag, at man øger støtten til de folkelige organisationer med 25 procent over de kommende 5 år. Mellefolkkeligt Samvirke er helt enige i behovet for en politisk og økonomisk styrkelse af de folkelige organisationer. En sådan indsats vil hænge tæt sammen med den øgede danske satsning på god regeringsførelse, rettigheder og demokrati og vil være et væsentligt element i at fremtidssikre dansk udviklingsbianden og skabe varige politiske, økonomiske og sociale forbedringer for de fattige. **Mellefolkkeligt Samvirke foreslår derfor, at folketingets partier støtter Venstres forslag om, at øge støtten til de folkelige organisationer med 25 procent over de kommende 5 år.**

Køn og ligestilling

Det er godt at ligestilling mellem kønnene fortsat ses som et vigtigt element og har en central placering i strategien - med et selvstændigt kapitel. Vi mangler dog at se denne prioritering udfoldet i på tværs af strategien som en gennemgående prioritet. MS' erfaringer med ligestilling og kvinders rettigheder viser at målrettede tiltag er afgørende nødvendige for at gøre op med dybtliggende, strukturelle uligheder. Det er samtidig afgørende, at de målrettede aktiviteter til fremme af ligestilling ikke bliver isolerede øer af godgørenhed, men at ligestilling er en central prioritet som sikrer at man bruger den samlede talentmasse i et samfund. Derfor springer det især i øjnene, at ligestilling slet ikke er en del af kapitel 4 om vækst og beskæftigelse. Det bør også i kapitel 3 konkretiseres hvordan man sikrer ligestilling i regeringsførelse og politisk deltagelse. **Mellefolkkeligt Samvirke opfordrer således til, at mainstreame køn og ligestilling i samtlige kapitler i udkastet til dansk udviklingspolitik.**

Resultater og evalueringer

I regeringens arbejdsprogram 2020 lægges der vægt på dokumentation af resultater med det formål at skabe mest mulig udvikling for pengene. Mellefolkkeligt Samvirke er naturligvis tilhænger af dokumentation, men advarer samtidig imod for kortsigtede krav om resultater. Bæredygtige og lokalt forankerede resultater af udviklingsbianden sker ikke over én nat. Mellefolkkeligt Samvirke anbefaler derfor at ambitionen om at skabe kortsigtede resultater ikke underminerer målsætningen om at "opbygge langsigtede og gensidigt forpligtende partnerskaber med udviklingslandene baseret på realistiske aftaler om fælles visioner og mål og en bred dialog med alle dele af samfundet" (Partnerskab 2000). Udvikling opnås kun igennem en langsigtet indsats, dialog og ikke mindst sammenhæng og koordinering i bianden. Derfor må dokumentationen af de danske bistandsprioriteter også turde være langsigtede

Specifikke kommentarer til kapitel 4 (vækst og beskæftigelse):

1. Mellefolkkeligt Samvirke anbefaler, at kapital 4 starter med afsnittet "Der skal tages hånd om de mest sårbare" og at gøres til et centralt omdrejningspunkt i kapitlet. Vi har derfor udarbejdet følgende ændringsforslag, som kombinerer den nuværende indledning med det sidste afsnit;

"En stor del af de fattigste på kloden har ikke de nødvendige ressourcer til at tage del i den økonomiske vækst eller ikke den nødvendige frihed til at gribe en mulighed for at forbedre

egne levevilkår. For dem ligesom for det øvrige samfund er økonomisk vækst og beskæftigelse en forudsætning for fattigdomsbekæmpelse. Udviklingslandene fremhæver selv indsatser for at skabe økonomisk vækst som det afgørende for at løfte mennesker ud af fattigdom. Fattigdom bekæmpes bedst ved at vækst- og beskæftigelsesinitiativer tager specifikt udgangspunkt i de mennesker der lever i fattigdom. Kun derved opnås en langsigtet og bredt funderet vækst, som fører til mere beskæftigelse. Beskæftigelse, der skaber indkomster til de fattigste, så væksten ikke kun tilgodeser en lille og eksklusiv elite. Når væksten ofte ikke kommer de fattigste til gode i udviklingslandene, skyldes det markedsfejl hvor markedet blandt andet har været underlagt politiske hensyn. Økonomisk vækst, der er holdbar også på langt sigt, skabes bedst af det private initiativ i samfund hvor politiske hensyn ikke forvrænger markedet og hvor virkelyst, kreativitet og iværksætterier for alle understøttes af gode rammebetingelser. Fattige mennesker skal have mulighed for og frihed til selv at udnytte deres ressourcer og tage hånd om deres egen skæbne. Danmark vil derfor sætte særligt fokus på at fremme markedsbaseret økonomisk vækst og beskæftigelse for de fattigste befolkningsgrupper igennem en markant forøgelse af støtten til små landbrug og små forarbejdningsvirksomheder i fødevarerindustrien”.

2. Mellempolitik Samvirke anbefaler at afsnittet ”Produktion og forarbejdning skaber arbejdspladser” flyttes op under indledningen og omskrives til følgende:

”I mange udviklingslande er potentialet for fattigdomsorienteret økonomisk vækst størst blandt små landbrug. Danmark vil understøtte, at produktionen hos små landbrug øges i udviklingslandene ved at give input til små bæredygtige landbrug samt ved at udbygge tilbud til landmænd og særligt kvinderne om rådgivning og kreditmuligheder. Det vil skabe arbejdspladser og øgede indkomster, samt mindre afhængighed af import. Alsidighed og forarbejdning af varer skal støttes, så flere typer varer i højere grad forarbejdes før de kommer ud på det lokale marked eller de eksporteres. En økonomisk vækst, der er bredere funderet, er mindre sårbar over for globale prisudsving på enkelte varer.

”Danmark vil arbejde med alle led i produktionen – ”fra jord til bord”. Vi vil arbejde for, at der skabes værditilvækst i alle led af kæden mellem producent og forbruger og fokusere vores indsats på de brancher, herunder landbrugssektoren, der har det største udviklingspotentiale. Fattige jordbrugere skal kædes sammen med forarbejdningsvirksomheder og have adgang til ny viden og teknologi, kredit og servicevirksomheder for at kunne kommercialisere deres produktion og øge deres indkomster. Afhængig af lokale forhold vil andre brancher også kunne bidrage med vigtig beskæftigelse. Produktions- og servicevirksomheder skal have adgang til finansielle ydelser og markedsinformation for at kunne investere og udvikle sig og derved skabe flere arbejdspladser. Højere produktivitet og bedre udnyttelse af ressourcerne i landbruget vil også bidrage til øget fødevarerikkerhed og dermed mindske risikoen for fødevarerangel og sult. Danmark vil derfor internationalt og i partnerlandene arbejde for at skabe gunstige vilkår for udbygning af fødevarerproduktion og distribution. Danmark vil også arbejde for, at der udvikles forsikringsordninger, der for eksempel mindsker risikoen ved at specialisere sin produktion, hvis høsten slår fejl”.

”Stadigt flere fattige bor i byerne. Både højere produktivitet i landbruget og en forøgelse af beskæftigelsen i byerne er derfor nødvendig for at reducere fattigdom. Et særligt dansk fokus vil være at fremme beskæftigelse for de store ungdomsårgange, især i Afrika, og deriblandt også skabe alternativer til migration, herunder illegal migration”.

3. Mellempfolkeligt Samvirke anbefaler at afsnittet ”ny teknologi og innovative partnerskaber” omskrives til følgende;

”Dansk udviklingsbistand skal ikke bindes til danske virksomheder. Danske virksomheder skal tilskyndes til at se mulighederne i at investere i udviklingslandene og give udviklingslandene adgang til ny viden og teknologi, for eksempel inden for landbrug og grøn vækst. Gennem investeringer kan danske erhvervsaktører pleje egne interesser samt påtage sig et samfundsansvar og fremme principperne om ansvarlig virksomhedsdrift. Det kræver risikovillighed og et langsigtet engagement. Ved at indarbejde arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder, miljø og antikorrupsion i deres forretning påtager danske virksomheder sig et globalt samfundsansvar og bidrager til en bæredygtig udvikling, samtidig med at de forbedrer konkurrenceevnen. Danske forsknings- og uddannelsesinstitutioner kan bidrage på områder, hvor dansk forskning har høj international standard, f.eks. til at bringe forskningsresultater i anvendelse i udviklingslandene”.

På vegne af Mellempfolkeligt Samvirke

Frans Mikael Jansen
Generalsekretær